TÜRKİYE'DE ANTİBİYOTİK KULLANIMI VERİLERİ

Rabia TUNA, Uzm. Dr.
FAKO İlaçları A.Ş

Türkiye'de yıllardır en fazla tüketilen ilaç grubunun antibiyotikler olduğu bilinmektedir. Yaygın, uygunsuz ve gereksiz antibiyotik kullanımı, bakteriyel direnç gelişimini hızlandırmasının yanısıra ulusal ekonomi üzerine de olumsuz etkileriyle sıklıkla gündeme gelmekte ve tartışılmaktadır.

Ancak, son 10 yılın rakamsal verilerine (IMS: *Information Medical Statistics)* bakıldığında; ülkemizde uygunsuz ve gereksiz antibiyotik kullanımını önleme yönündeki çabaların tümüyle boşa gitmediği de görülmektedir.

Aşağıda sunulan bilgilerin kaynağı olan veritabanı, *"IMS Health"* isimli uluslararası bir şirketin Türkiye ofisinden temin edilmiştir. *IMS Health*, tüm dünyada 100'ü aşkın ülkede faaliyet gösteren ve yaklaşık 50 yıllık deneyim birikimi olan bir araştırma kuruluşudur.

Bu kuruluş, sağlık alanında çalışan binlerce kaynaktan derlediği milyarlarca işlemi veritabanında toplayarak analiz eder ve sağlık sektörüne bilgi ve danışmanlık hizmeti sunar. Kuruluşun ana bilgi işlem merkezleri A.B.D., Kanada, Madrid, Frankfurt ve Tokyo'da bulunmaktadır.

IMS; ecza depoları, hastaneler, eczaneler gibi ilaç dağıtım kanallarından veri toplar ve bu verilerin analizini yaparak her ay; ilaç kullanımı, reçeteleme uygulamaları ve tanıtım faaliyetleri gibi konularda bilgi verir. Aylık IMS raporları tüm tedavi grupları ve tüm ürünlerin analizlerinin yanısıra, sadece tanımlanmış tedavi grupları ve tanımlanmış ürünler için de ülke genelinde 500 küçük birimin bölgesel analiz imkanını sağlamaktadır. IMS analizleri çeşitli dönemlere ait kutu ve TL. olarak satış rakamları ile büyüme, pazar payı gibi parametreleri kapsamaktadır.

IMS Health Türkiye ofisi, tüm ülke genelindeki dağıtım kanallarının %99.8'ini oluşturan toplam 160 ecza deposu ve değişik branşlardan 1000 hekim ile çalışmaktadır. Reçeteleme verileri bu 1000 hekimin toplam 40.000 hekime projeksiyonu ile elde edilmektedir.

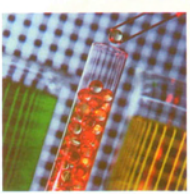

IMS Health tarafından dağıtılan verileri firmalar durum analizi, potansiyel belirleme, hedefleme, hedef gerçekleştirme, performans değerlendirme ve gelecek tahmini gibi konularda kullanmaktadırlar.

Bizim çalışmamızda sunulan rakamlar da, ecza depolarından eczanelere olan satış rakamlarıdır. Bir başka deyişle, Türkiye'deki serbest eczane pazarı verileridir ve SSK, ihale ya da hastaneler yoluyla olan ilaç tüketimini kapsamaz.

IMS verilerine göre Türkiye'de en çok kullanılan ilaçlar sıralamasında her ne kadar antibiyotikler hala birinci sırada yer alıyor da olsalar, bu grup ilaçların tüketimi yıllar içinde görece olarak azalmaktadır. Üstelik, Sağlık Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de yıllar içinde gerek yataklı tedavi kurumlarının sayısı, gerekse bu kurumlarda muayene edilen hasta sayısı sürekli olarak artmaktadır.

Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında tüm Türkiye'de sadece 89 olan yataklı tedavi kurumu sayısı, 2001 yılında 1949'a yükselmiştir. Aynı şekilde, sadece Sağlık Bakanlığı'na bağlı yataklı tedavi kurumlarında muayene edilen hasta sayısı 1980 yılında yaklaşık 13 milyon iken, 2001 yılında bu sayının 65 milyona kadar yükseldiği görülmektedir. Aynı yıl Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlar dışında SSK'ya bağlı kurumlarda yaklaşık 41 milyon, üniversitelerde yaklaşık 8.5 milyon, diğer kamu ve özel kuruluşlarda da yaklaşık 5.5 milyon, yani toplamda 120 milyon kadar poliklinik yapıldığı bildirilmektedir. Görüldüğü gibi, yataklı tedavi kurumlarında muayene edilerek reçete yazılan hastaların büyük çoğunluğu (~%55) Sağlık Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda, kalanların çoğu (~%35) SSK'ya bağlı kuruluşlarda ve az bir kısmı da (~%7) üniversitelerde muayene edilmektedir.

Sağlık Bakanlığı ve diğer yataklı tedavi kurumlarında görevli olup, sıklıkla antibiyotik reçeteleyen bazı uzman hekimlerin dallara göre dağılımı incelendiğinde (S.B, 2001); tüm uzmanlık dalları arasında %9.3'lük payı ile en kalabalık grubun genel cerrahi uzmanları olduğu ve bunu %9.1'lik pay ile iç hastalıkları uzmanlarının takip ettiği görülmektedir. Kadın hastalıkları uzmanları %8.9 ile üçüncü, pediyatri uzmanları %7.8 ile dördüncü, KBB uzmanları %4.7 ile beşinci, üroloji uzmanları ise %4.3 ile altıncı sırada yer almaktadır. Yine, sıklıkla antibiyotik reçeteleyen göğüs hastalıkları uzmanlarının oranı %2.8 ve infeksiyon hastalıkları uzmanlarının oranı ise %2.1 olarak bildirilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Türkiye'de halen en fazla tüketilen ilaç grubu %18.5'lik payı ile "sistemik antiinfektifler"dir (IMS 2002, Kutu). "Sistemik antiinfektif" olarak anılan ilaçların büyük kısmı antibiyotikler olmakla birlikte; aşılar, immunoglobulinler, antitoksik serumlar, antifungaller gibi çok çeşitli ilaç türleri de IMS verilerinde bu grup içinde ele alınmaktadır. Dikkati çeken bir başka husus ise, antibiyotik kullanımında genellikle oral formların (%76) tercih edilmesidir.

Türkiye'de en fazla tüketilen belli başlı ilaç grupları ve payları kutu bazında (IMS 2002 verilerine göre) şöyledir:

1. Sistemik antiinfektifler (%18.5)
2. Beslenme & Metabolizma (%15)
3. Solunum sistemi (%13)
4. Analjezikler (%12)
5. Kas-iskelet sistemi (%11)
6. Kardiyovasküler sistem (%8)
7. Santral sinir sistemi (%5)
8. Diğer (%17.5)

Bu grupların yıllara göre gelişimi de bazı ilginç bulgular ortaya koymaktadır. Örneğin, sistemik antiinfektiflerin 1994 yılında %23.6 olan pazar payı, 2002'de %18.5'e gerilemiştir. Benzer olarak, analjeziklerin pazar paylarında da azalma gözlenmektedir. Öte yandan kas-iskelet sistemi, kardiyovasküler sistem ve santral sinir sistemi ilaçlarının pazar payları yıllar içinde düzenli olarak artmaktadır. Örneğin, kas-iskelet sistemi ilaçlarının 1994 yılında %7.2 olan pazar payı, 2002 yılında %11'e yükselmiştir. Benzer şekilde 1994 yılında %5.6'lık pazar payına sahip olan kardiyovasküler sistem ürünleri, 2002'de %7.7'lik paya ulaşmışlardır. Santral sinir sistemi ilaçlarının 2002'de elde ettikleri pazar payı ise %5'tir.

Beslenme ve metabolizma ürünleri ile solunum sistemi ilaçlarının pazar paylarının ise son 10 yılda fazla değişmediği söylenebilir.

Diğer bazı ilaç gruplarına göre antibiyotik kullanımındaki azalma, reçeteleme sıklığında da gözlenmektedir. Nitekim 2002 yılı rakamlarına göre; 698.7 milyon kutu olan tüm ilaçların satışında bir önceki yıla göre artış %0.8 iken, 129.6 milyon kutu olan antibiyotik satışlarında 2001'e göre artış oranı sadece %0.2 olmuştur. İstatistiklere 62.5 milyon olarak yansıyan antibiyotik reçete sayısında ise bir önceki yıla göre %6'lık bir azalma izlenmektedir.

Reçete sayısı ve kutu satışlarına göre en fazla kullanılan antibiyotik gruplarının sıralaması Tablo 1'de görülmektedir.

Bu tabloda yer alan bazı antibiyotik gruplarının reçete sayıları ile kullanılan miktarları arasındaki farklar dikkat çekmektedir. Aslında ağırlıklı olarak parenteral formda kullanılan (örneğin; sefalosporinler, orta/dar spektrumlu penisilinler ve aminoglikozidler), bir kutusunda

Tablo 1. Türkiye'de en fazla kullanılan antibiyotik grupları (IMS 2002 / Kutu X 1000).

Antibiyotik Grubu	Reçete	Kullanım	Tüm antibiyotikler arasındaki payı (%)
Sefalosporinler	12 955	34 391	27
Beta-lakt./beta-laktz. inh. komb.	16 016	22 413	17
Makrolidler ve linkozamidler	9 026	15 844	12
Aminopenisilinler	4 555	13 256	10
Orta/dar spektrumlu penisilinler	3 000	12 299	10
Aminoglikozidler	995	9 570	7
Fluorokinolonlar	7 499	6 201	5
Trimetoprim komb.	2 425	3 857	3
Tetrasiklinler	1 041	1 931	2

tek bir doz ilaç içeren ve her bir reçeteye yaklaşık 10 adet yazılan bazı antibiyotiklerdeki reçete sayısı (10 kutu da yazılmış olsa 1 reçete olarak sayılıyor) ile kullanılan miktarları arasında birkaç kat fark olması zaten beklenen bir veridir.

Ancak bir veya iki kutu kullanıldığında tam bir tedavi dozu sağlayan ve ağırlıklı olarak oral formda kullanılan antibiyotik gruplarında (örneğin; aminopenisilinler, beta-laktam / beta-laktamaz inhibitör kombinasyonları, makrolidler gibi) ise reçete sayısı ile kullanılan miktarlar arasında büyük farklar olmaması beklenir. Oysa Tablo 1 incelendiğinde, özellikle aminopenisilinler ve florokinolonlardaki farklar yoruma açık görünmektedir. Aminopenisilinler yaklaşık 4.5 milyon reçeteye karşılık 13 milyon kutu, florokinolonlar ise bunun tersine yaklaşık 7.5 milyon reçeteye karşılık sadece 6 milyon kutu kullanılmıştır.

Yukarıda sıralanan grupların son 10 yıl içindeki gelişimleri incelendiğinde, bazı antibiyotik gruplarının kullanımındaki artışa karşılık, kimi gruplarda azalmalar olduğu dikkati çekmektedir.

Örneğin; 1993 yılında tüm antibiyotikler arasında %7.5'luk pazar payına sahip olan sefalosporinlerin sürekli artış göstererek 2002 yılında %27'lik bir paya ulaştıkları, diğer yandan 1993 yılında %24'lük pazar payı ile birinci sırada bulunan orta/dar spektrumlu penisilinlerin sürekli bir azalma sonucu 2002 yılında %10'luk pazar payı ile beşinci sıraya geriledikleri görülmektedir. Aslında, kullanımı sürekli ve belirgin derecede artış gösteren iki grup, sefalosporinler ve beta-laktam/beta-laktamaz inhibitör kombinasyonlarıdır. Diğer yandan, orta/dar spektrumlu penisilinler, aminoglikozidler, trimetoprim kombinasyonları ve bir ölçüde de aminopenisilin kullanımındaki azalma dikkati çekmektedir.

Kutu satışları bazında en fazla kullanılan antibiyotikler arasında 1. kuşak bir parenteral sefalosporin türevi olan sefazolin sodyum %16'lık pay ile ilk sırayı alırken, bir aminopenisilin türevi olan amoksisilin %15'lik pay ile ikinci sırada bulunmaktadır.

Reçete sayısı ve kutu satışlarına göre en fazla kullanılan antibiyotik sıralaması Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Türkiye'de en fazla kullanılan antibiyotikler (IMS 2002 / Kutu).

Antibiyotik Grubu	Reçete	Kullanım	Tüm antibiyotikler arasındaki payı (%)
Sefazolin	1.814.688	20.741.100	16
Amoksisilin	3.057.511	18.698.000	15
Penisilin G	1.778.420	10.857.300	9
Amoksisilin / Klavulanat	7.768.910	10.671.400	9
Sultamisilin	8.562.842	9.034.700	8
Gentamisin	1.406.460	8.708.400	8
Ampisilin	651.593	7.255.400	6
Sefuroksim Aksetil	5.603.701	5.367.400	4
Linkomisin	137.489	5.211.500	4

Yukarıdaki tabloda da bazı antibiyotiklerin reçete sayıları ile kullanılan miktarları arasındaki farklar dikkati çekmektedir. Örneğin, amoksisilinin reçete sayısı ile kullanılan miktarı arasında yaklaşık 6 kat, ampisilinin reçete sayısı ile kullanılan miktarı arasında yaklaşık 11 kat fark olduğu görülmektedir. Her bir kutusunda tek bir doz ilaç bulunan ve parenteral bir preparat olan linkomisinin 137 bin reçete sayısına karşılık, bu rakamın yaklaşık 38 katını bulan ve 5 milyon kutuyu aşan satış rakamı da yoruma açık bir veridir. İlginç olarak, yalnızca sefuroksim aksetilin reçete sayısı kullanılan miktarından daha azdır.

Türkiye'de en fazla kullanılan antibiyotiklerin son 5 yıl içindeki gelişimlerine bakılırsa, bu süre içinde bazı antibiyotiklerin kullanımı artmış, bazılarınınki de azalmıştır. Örneğin; 1997 yılında tüm antibiyotikler arasında %5.9'luk pazar payına sahip olan sefazolinin sürekli artış göstererek 2002 yılında %16'lık bir paya ulaştığı, diğer yandan 1997 yılında %13.9'luk pazar payı ile birinci sırada bulunan penisilin G'nin kullanımı sürekli azalarak 2002 yılında %9'luk pazar payı ile üçüncü sıraya gerilediği görülmektedir. Aslında kullanımı sürekli artış gösteren dört antibiyotik; sefazolin, amoksisilin/klavulanat, sultamisilin ve sefuroksim aksetil iken; penisilin G, gentamisin, ampisilin ve linkomisin kullanımında süregelen azalma dikkati çekmektedir. Amoksisilin kullanımında ise son 5 yıl içinde önemli bir değişiklik gözlenmemektedir.

Türkiye'de en fazla tercih edilen antibiyotik gruplarının kullanımlarına ilişkin bazı bilgiler aşağıda özetlenmektedir:

- **Sefalosporinler**

Bu grupta ağırlıklı olarak parenteral ürünler (%74) kullanılmakta olup, son 5 yılda kullanımlarının sürekli olarak artması da özellikle parenteral preparatlara bağlıdır.

Parenteral sefalosporinler arasında %79'luk payı ile sefazolin ilk sırayı alırken, seftriakson %14'lük bir paya sahiptir.

Oral preparatlar arasında %58'lik payı ile birinci sırada bulunan sefuroksim aksetili; %20 pay ile sefaklor, %8 pay ile sefprozil ve %7 pay ile sefiksim takip etmektedir.

Sefalosporinleri en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%65.7), pediyatri (%10.7), cerrahi (%5.0), iç hastalıkları (%4.7) ve KBB (%4.2) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Sefalosporinlerin en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akut üst solunum yolu infeksiyonları (%41.1), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%12.5), otitis media (%8.3), üriner infeksiyonlar (%6.7), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%5.4), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%4.4), kronik alt solunum yolu infeksiyonları (%4.1), influenza ve pnömoni (%3.1) olarak bildirilmektedir.

- **Beta-laktam / Beta-laktamaz inhibitör kombinasyonları**

Bu grupta ise ağırlıklı olarak oral preparatlar (%85) kullanılmakta olup, son 5 yılda kullanımlarının sürekli olarak artması da özellikle oral preparatlara bağlıdır.

Oral preparatlar arasında

amoksisilin/klavulanatın payı %51, sultamisilinin payı ise %49'dur. Parenteral form olarak da hemen hemen sadece ampisilin/sulbaktam kombinasyonu (%96) kullanılmaktadır.

Beta-laktam / beta-laktamaz inhibitör kombinasyonlarını en fazla reçeteleyen hekim grupları: pratisyen hekimler (%72.6), pediyatri (%9.1), cerrahi (%4.0), iç hastalakları (%3.8) ve KBB (%3.8) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akut üst solunum yolu infeksiyonları (%59.7), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%9.2), otitis media (%5.8), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%3.9), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%3.1), kronik alt solunum yolu infeksiyonları (%2.7), influenza ve pnömoni (%2.3), üriner infeksiyonlar (%2) ve diş infeksiyonları (%1.7) olarak bildirilmektedir.

- **Makrolidler ve benzerleri**

Bu grupta en fazla kullanılan antibiyotik linkomisin olup, son 5 yıldaki kullanımlarına göre 1999'dan bu yana spiramisin hariç tüm grup üyelerinde ve özellikle de linkomisinde belirgin bir azalma olduğu dikkat çekmektedir.

Makrolidler ve benzerlerini en fazla reçeteleyen hekim grupları: pratisyen hekimler (%68), pediyatri (%8.7), iç hastalıkları (%3.8), KBB (%3.8), göğüs hastalıkları (%4.1) ve cerrahi (%2.7) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akut üst solunum yolu infeksiyonları (%43.5), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%15.9), peptik ülser (%7.9), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%7.4), kronik alt solunum yolu infeksiyonları (%4.7), influenza ve pnömoni (%3.8), diş infeksiyonları (%3.2), otitis media (%2.5), jinekolojik infeksiyonlar (%1.5), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%1.4) ile üriner infeksiyonlar (%1.4) olarak bildirilmektedir.

- **Aminopenisilinler**

Bu grupta da ağırlıklı olarak oral preparatlar (%81) kullanılmakta olup, son 5 yılda gerek oral gerekse parenteral preparatların kullanımında bir azalma göze çarpmaktadır. Ancak, oral formların kullanımında 2002 yılındaki %10'luk artış da dikkat çekici bir husustur.

Oral preparatlar arasında amoksisilinin payı %67, ampisilinin payı %27 ve bakampisilinin payı da %6'dır.

Parenteral aminopenisilinler arasında %79'luk pay ile ampisilin ilk sırayı alırken, amoksisilin de %20'lik bir paya sahiptir.

Aminopenisilinleri en fazla reçeteleyen hekim grupları: pratisyen hekimler (%75.4), pediyatri (%5.3), iç hastalıkları (%5.1), cerrahi (%4.8), jinekoloji (%3.7) ve KBB (%2.6) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akut üst solunum yolu infeksiyonları (%54.6), peptik ülser (%11.2), diş infeksiyonları (%3.8), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%3.8), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%3.2), influenza ve pnömoni (%1.9), otitis media (%1.8) ve kronik alt solunum yolu

infeksiyonları (%1.7) olarak bildirilmektedir.

- **Orta ve dar spektrumlu penisilinler**

Bu gruptaki değişim ağırlıklı olarak (%88) parenteral bir preparat olan penisilin G'ye bağlıdır. Son 5 yılda kısmi bir azalma ile birlikte genelde sabit bir kullanımı olan oral penisilin V preparatlarına karşılık, parenteral penisilin G kullanımı belirgin biçimde azalmaktadır.

Orta ve dar spektrumlu penisilinleri en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%75.2), pediyatri (%13.5), KBB (%4), iç hastalıkları (%2.2) ve cerrahi (%1.2) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akut tonsilit (%44.9), akut üst solunum yolu infeksiyonları (%19.2), akut farenjit (%4.3), akut bronşit (%3.2), kronik tonsilit (%3), profilaksi amaçlı (%2.9), kalp tutulumu olmayan akut romatizmal ateş (%2.5), alt solunum yolu infeksiyonları (%1.9), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%1.6), kızıl (%1.3), diğer solunum yolu infeksiyonları (%1.1), pnömoni (%1), otitis media (%0.8) ve periapikal abse (%0.8) olarak bildirilmektedir.

- **Aminoglikozidler**

Tümü parenteral olan aminoglikozidlerin kullanımındaki değişimi esas olarak belirleyen gentamisin (%91)'dir. Gentamisin kullanımı son 5 yılda sürekli olarak azalırken, amikasin kullanımı kısmi bir azalma ile birlikte genelde sabit bir seyir izlemektedir.

Aminoglikozidleri en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%52.8), üroloji (%13.9), pediyatri (%9.6), jinekoloji (%6.9), cerrahi (%5.0), iç hastalıkları (%4.5), ortopedi (%3.1) ve infeksiyon hastalıkları (%2.3) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; üriner infeksiyonlar (%41.7), jinekolojik infeksiyonlar (%9.4), gastrointestinal infeksiyonlar (%9.3), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%6.7), erkek genital sistem infeksiyonları (%4.1), influenza ve pnömoni (%3.9), akut üst solunum yolu infeksiyonları (%3.3), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%3), renal infeksiyonlar (%2.3), otitis media (%1.9) ve diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%1.5) olarak bildirilmektedir.

- **Florokinolonlar**

Bu grupta da ağırlıklı olarak oral preparatlar (%98) kullanılmakta olup, son 5 yılda gerek oral gerekse parenteral preparatların kullanımında bir artış göze çarpmaktadır. Bu artışın da oral formlarda daha belirgin olduğu söylenebilir.

Oral preparatlar arasında 2002 verilerine göre siprofloksasinin payı %69, levofloksasinin payı %14, ofloksasinin payı %13 ve moksifloksasinin payı da %3'tür.

Parenteral kinolonlar arasında %60'lık pay ile yine siprofloksasin ilk sırayı alırken, levofloksasin (%29) ikinci, ofloksasin (%7) üçüncü ve pefloksasin de (%4) dördüncü sıradadır.

Florokinolonları en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%59.2), üroloji (%8.5), iç hastalıkları (%8), cerrahi (%5.9), jinekoloji (%5.8), KBB (%4.3), infeksiyon

hastalıkları (%2.9) ve göğüs hastalıkları (%2.7) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Bu grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; üriner infeksiyonlar (%44), akut üst solunum yolu infeksiyonları (%8.3), gastrointestinal infeksiyonlar (%6.8), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%5), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%4.8), jinekolojik infeksiyonlar (%4.6), kronik alt solunum yolu infeksiyonları (%4), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%3.7), otitis media (%2.5) ve erkek genital sistem infeksiyonları (%2.2) olarak bildirilmektedir.

- **Trimetoprim / Sulfametoksazol**

Oral yoldan kullanılan trimetoprim/sufametoksazol kombinasyonunun kullanımında 10 yıldır süren azalma son 5 yılda da devam etmektedir.

Bu antibiyotiği en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%67.4), pediyatri (%12.5), KBB (%5), cerrahi (%3.9), üroloji (%3.8), iç hastalıkları (%2.8), infeksiyon hastalıkları (%1.6) ve jinekoloji (%1) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Trimetoprim/sufametoksazol kombinasyonunun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; üriner infeksiyonlar (%30), gastrointestinal infeksiyonlar (%29), akut üst solunum yolu infeksiyonları (%12.7), akut alt solunum yolu infeksiyonları (%3.6), otitis media (%3.2), deri ve yumuşak doku infeksiyonları (%2.7), diğer üst solunum yolu infeksiyonları (%2), erkek genital sistem infeksiyonları (%1.4), kronik alt solunum yolu infeksiyonları (%1.1), influenza ve pnömoni (%1.1) olarak bildirilmektedir.

- **Tetrasiklinler**

Bu grupta yalnızca oral preparatlar olan doksisiklin (%72.5) ve tetrasiklin (%27.5) bulunmaktadır. Son 5 yılın rakamlarına bakıldığında tetrasiklinlerin grup olarak kullanımlarının genelde sabit bir seyir izlediği, doksisiklin kullanımının arttığı, buna karşılık tetrasiklin kullanımının ise azaldığı dikkati çekmektedir.

Tetrasiklinleri en fazla reçeteleyen hekim grupları; pratisyen hekimler (%35.2), jinekoloji (%34.2), dermatoloji (%10.4), üroloji (%7.7), infeksiyon hastalıkları (%6.2), iç hastalıkları (%3.4) ve cerrahi (%1.1) uzmanları olarak sıralanmaktadır.

Grubun en fazla reçetelendiği endikasyonlar ise; akne vulgaris (%13.6), akut vajinit (%11.5), bruselloz (%7.6), serviksin inflamatuar hastalığı (%6.7), pelvisin inflamatuar hastalığı (%5.3), üretrit (%4.7), serviks erozyonu (%3.1), akne (%3), nonspesifik üriner infeksiyonlar (%2.9) ve diğer jinekolojik infeksiyonlar (%2.1) olarak bildirilmektedir.

2002 yılı itibariyle Türkiye'de antibiyotik kullanımı ana hatları ile bu şekilde özetlenebilir. Ülkemizde akılcı, uygun ve yeterli antibiyotik kullanımı konusunda yıllar içinde kaydedilen gelişmeler yetersiz ancak hiç kuşkusuz ümit vericidir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında çok büyük yardımları olan FAKO İlaçları A.Ş. IMS Sorumlusu Sayın Seren Kandemir ve Ürün Yöneticisi Sayın Zeynep Yıldıran'a çok teşekkür ederim.

KAYNAK
IMS Health Türkiye.